

ITÄ-LAPIN

alue-ekologinen tarkastelu

2015

METSÄHALLITUS

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Alue-ekologinen verkosto	5
3. Muutokset Itä-Lapin alue-ekologisessa verkostossa	7
4. Osallistaminen	12
5. Yhteenveto	13
Viitteet	19
Liitteet	21

ISBN 978-952-295-146-5

Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja nro 74

ISSN 1239-1670

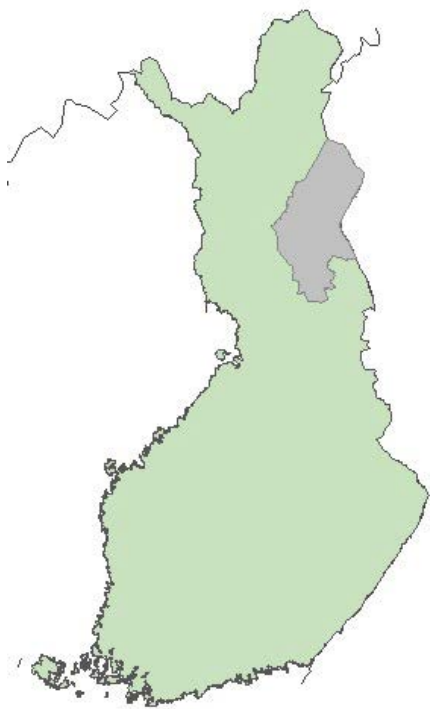
Wallenius T., Karvonen L., Paalamo P., Ahola T., Kaukonen M., Holappa A. ja Kammonen A.
Kansikuvat: Juri Laurila, kuva 1: Tuomo Ahola, kuva 2: Lauri Karvonen, kuva 3: Tarja Wallenius

Itä-Lapin alue-ekologinen tarkastelu 2015

pdf

1. JOHDANTO

Alue-ekologinen suunnittelukierros toteutettiin Metsähallituksen alueilla vuosina 1996–2000. Silloin laaditut 112 alue-ekologista suunnitelmaa kattoivat noin 6,5 miljoonaa hehtaaria – kattaen muut alueet paitsi Ylä-Lapin suuret suojelu- ja erämaa-alueet sekä suurimman osan yleisistä vesialueista. Itä-Lapin kuntien alueelle edellä mainituista suunnitelmista sijoittui joko kokonaan tai osittain 15 kappaletta. Tämän jälkeen alue-ekologista verkostoa on tarkastelu Itä-Lapin luonnonvarasuunnittelun yhteydessä vuosina 2006 ja 2010 (Hiltunen ym. 2007 ja Kantia ym. 2011). Vuonna 2006 Itä-Lapin alue jaettiin tarkastelua varten kahteen kasvimaantieteelliseen osa-alueeseen, joiden puitteissa arvioitiin suunnitelmien toteutumista. Luonnonvarasuunnitelmissa tehtiin myös merkittäviä ekologista verkostoa täydentäviä päätöksiä.

Vuonna 2015 tehdyn alue-ekologisen tarkastelun kohteena ovat Itä-Lapin alueella olevat Metsähallituksen hallinnassa olevat valtion maat Kemijärven, Pelkosenniemen, Posion, Sallan ja Savukosken kunnissa. Tarkastelualue sisältää kokonaisuudessaan seuraavat vanhat alue-ekologiset suunnitelmat:

- Kemijärvi (2001)
- Keminniemi (2000)
- Posio (1999)
- Pyhäjoki (1999)
- Savina-Vilma (1998)
- Tulppio (2001)
- Tuntsa-Naruska (1999)
- Vasaniemi (2001)
- Vintilä (1999)
- Värriö (2000)

Tarkastelualueella on myös osia seuraavista suunnitelmista:

- Naarma-Rovajärvi 2000 (Kemijärven kaupungin osalta)
- Luosto (2000)
- Oratunturi (2001)
- Painopää-Kemihaara (2000)
- Rosamo-Laukku (1998)

Edellä mainitut suunnitelmat poistetaan käytöstä ja tämä Itä-Lapin alue-ekologinen tarkastelu 2015 korvaa ne. Jatkossa ajantasaista karttatietoa ylläpidetään Metsähallituksen paikkatietojärjestelmässä ja se on valtaosaltaan katsottavissa Retkikartta.fi -sivuilta, jonne se päivitetään määräajoin. Vanhoihin suunnitelmiin suunnitelma-aluekohtaisiksi tavoitteiksi erikseen asetetut metsän käsittelyperiaatteet ja luonnon hoitotavoitteet (esimerkiksi kulotus, lehtipuun ja kuolleen puun lisääminen) ovat korvautuneet luonnonvarasuunnitelmissa tehtävillä linjauksilla sekä Metsähallituksen metsänhoito-ohjeen (Metsähallitus 2015) ja ympäristöoppaan (Päivinen ym. 2011) mukaisella toiminnalla.

Alue-ekologista suunnittelualuetta tarkastellaan suojelualueiden ja metsänkäsittelyn piirissä olevien moni-

käyttömetsien muodostamana kokonaisuutena. Monikäyttömetsien ratkaisulla, erityisesti luontokohteiden ja rajoitetun metsätalouden kohteiden valinnalla pyritään mahdollisimman hyvin täydentämään suojelualueita ja kehittämään suojelualueita lähiympäristöineen ekologisesti paremmiksi kokonaisuuksiksi. Luonto- ja muita erityiskohteita keskitetään erityisesti uhanalaisen lajiston kannalta tärkeimmille alueille.

Itä-Lapissa Metsähallituksen hallinnoimia valtion maita on noin puolet kuntien kokonaispinta-alasta (taulukko 1). Eniten valtion maita on Savukoskella, jossa ne kattavat kunnan pinta-alasta 88 %. Tarkastelualueella ovat luonnonsuojelualueista muun muassa Väriön ja Maltion luonnonpuistot, Riisitunturin kansallispuisto sekä osia Urho Kekkosen, Pyhä-Luoston, Oulangan ja Syötteen kansallispuistoista

Taulukko 1. Metsähallituksen hallinnassa olevat valtion maat Itä-Lapissa kunnittain

Kunta	Kunnan kokonaispinta-ala, ha	Metsähallituksen hallinnassa, ha	Osuus, %
Kemijärvi	393 090	123 990	32
Pelkosenniemi	188 170	84 200	45
Posio	354 040	118 540	33
Salla	587 200	272 040	46
Savukoski	647 000	566 450	88
Yhteensä	2 169 500	1 165 220	54

(Kuntien pinta-ala on kuntien omilla verkkosivuilla ilmoitettu tieto joulukuussa 2015)

2. Alue-ekologinen verkosto

Alue-ekologisella verkostolla tarkoitetaan metsänkäsittelyn ulkopuolelle jätettävien tai varovaisesti käsiteltävien kohteiden verkostoa, jonka tavoitteena on ylläpitää alueelle ominaisia arvokkaita elinympäristöjä ja niiden, osin vaateliastakin lajistoa. Maisematasolla verkostoon kuuluvat ytimet, ekologiset yhteydet ja tukialueet.

Ekologisen verkoston ytimet koostuvat kohteista, jotka on määritelty metsätaloustoimien ulkopuolelle. Näitä ovat lakisäätöiset suojelu- ja erämaa-alueet, suojeluohjelma-alueet, Metsähallituksen perustamat suojelumetsät ja muut metsän käsittelyn ulkopuolella olevat maankäyttökohteet (esimerkiksi niin sanotut Metsä-Lappi kohteet), monikäyttömetsien tärkeät elinympäristöt ja uhanalaisten lajien esiintymät.

Yhteydet muodostuvat ekologisista käytävistä ja askelkivistä. Metson soidinpaikoilla säilytetään metsän peitteisyys määrittelyllä tavoitetasolla. Näin ollen soidinpaikatkin voivat toimia ekologisena yhteytenä, paikoin myös koko soidin-alue.

Tukialueita ovat monikäyttömetsiin määritetyt erityisiä ympäristö- ja monimuotoisuusarvoja sisältävät erityis-

kohteet ja muut huomioitavat lajiesiintymät. Myös retkeilyalueilla, virkistys- ja maisemametsillä sekä kaavoituksen virkistysalueilla on merkitystä tukialueina, vaikka niitä hoidetaan ensisijaisesti retkeilyn ja maiseman ehdoilla. Niiden asema ekologisen verkoston tukialueena on kuitenkin usein sovitettavissa yhteen alueiden ensisijaisen käyttötarkoituksen kanssa.

Porotalous on tärkeä elinkeino Itä-Lapissa. Erityyppiset luonnonsuojelualueet ja monikäyttöön määritetyt alue-ekologisen verkoston osat ja niiden jättäminen metsätalouden ulkopuolelle palvelevat myös porotalouden harjoittamista. Samoin alue-ekologinen verkosto palvelee järjestettyä ja omatoimista retkeilyä sekä luontomatkailemista.

Alue-ekologisten kohteiden kattavuus Itä-Lapissa on noin 480 000 hehtaaria. Tämä on noin 41 % Metsähallituksen hallinnassa olevista alueista (taulukko 2). Kohteiden päällekkäisyys on huomioitu pinta-alalaskennassa taulukossa esitettyssä järjestyksessä. Kulttuurikohteista on ilmoitettu lukumäärä kokonaisuudessaan.

Taulukko 2.
Itä-Lapin alue-ekologisten kohteiden pinta-ala v. 2015

Alue-ekologiset kohteet	Pinta-ala, ha	Osuus, % verkostosta	Osuus, % Mh:n alueesta
Luonnonsuojelualueet (lakisääteiset ja muut suojelualueet)	341 429	71	29
Monikäyttömetsien maankäyttökohteet	61 223	13	5
Luontokohteet ja lajiesiintymät	26 334	5	2
Ekologiset yhteydet	25 598	5	2
Monimuotoisuuden lisäämisalueet	1 019	0	0
Erämaa- ja porolaidunarvoja sisältävät alueet	4 081	1	0
Retkeily-, virkistys-, maisemametsät	13 939	3	1
Riistakohteet	5 924	1	0
Kulttuurikohteet, kpl	3 453*	-	-
Kokonaispinta-ala (netto)	479 547		41

* kulttuurikohteista on ilmoitettu lukumäärä

3. Itä-Lapin alue-ekologisen verkoston muutokset

Itä-Lapin alue-ekologinen verkosto on laajentunut lähes 50 000 hehtaarilla aiemmin laadittujen alue-ekologisten suunnitelmien jälkeen. Pääosa verkoston täydennyksistä on tapahtunut vuosien mittaan pienialaisten kohteiden päivityksinä, luonnonvarasuunnitelmien laajoina maankäyttöpäätöksinä sekä tässä tarkastelussa vuoden 2015 aikana tehtyinä luontokohteiden ja ekologisten yhteyksien täsmennyksinä. Luonnonsuojelualueiden pinta-ala on kasvanut noin 26 000 hehtaaria (taulukko 3). Monikäyttömetsien keskeisimmät muutokset ovat niin sanotut Metsä-Lappi-ratkaisut sekä Dialogi-kohteiden muodostaminen. Dialogi-kohteista tehtiin päätös luonnonvarasuunnittelussa vuonna 2006 (Hiltunen ym. 2007) ja Metsä-Lappi-kohteista vuonna 2010 (Kantia ym. 2011). Dialogikohteet määritettiin Metsähallituksen ja luontojärjestöjen käymien neuvottelujen tuloksena ja niillä täydennettiin Pohjois-Suomen vanhojen metsien suojelua. Metsä-Lappi-kohteet puolestaan täydensivät Metsä-Lapin metsäkasvillisuusvyöhykkeen suojelu- ja erämaa-alueita. Nämä maankäyttöpäätökset ovat osittain kattaneet aiempien suunnitelmien luontokohteita – muun muassa aarniometsiköitä noin 1 000 hehtaaria, ekologisia yhteyksiä noin 35 000 hehtaaria sekä retkeily-, virkistys- ja maisemametsiä noin 7 500 hehtaaria.

Luontokohteita - esimerkiksi lähteitä, puron- ja noronvarsimetsiä sekä reheviä soita - on päivitetty jatkuvasti muun toiminnan yhteydessä. Vuoden 2015 tarkastelun yhteydessä päivitettiin erityisesti pienvesiä, suon metsäsaarekkeita sekä karuja soita, joista monet ovat myös metsälain 10 § mukaisia elinympäristöjä. Tarkastelussa panostettiin muutenkin metsälain 10 § kohteiden kartoitukseen, koska vuoden 2014 alusta metsälakia muutettiin. Lakimuutosten myötä lain mukaisia elinympäristötyyppejä lisättiin ja myös aikaisempien elinympäristöjen määrittelyä ja laintulkintaa täsmennettiin Suomen metsäkeskuksessa (Suomen metsäkeskus 2014). Lisäksi tarkastelun yhteydessä tarkennettiin ekologisten yhteyksien rajauksia ja niiden sisältä todetut luontokohteet merkittiin luontokohdekoodilla paikkatietojärjestelmään.

Vanhojen alue-ekologisten suunnitelmien valmistumisen jälkeen Itä-Lapissa on tarkastettu Metsähallituksen tiedossa olleet metson soidinpaikat sekä ilmoitetut uudet mahdolliset soidinpaikat. Tarkistuksissa toimimattomaksi osoittautuneet (ei toimivaa soidinta kolmena peräkkäisenä keväänä) soidinalueet on poistettu paikkatietojärjestelmästä ja riistakohteiden rajauksia on muutenkin korjattu vastaamaan todellista tilannetta.

Kuva 1. Monikäyttömetsien luontokohteet ovat arvokas osa alue-ekologista verkostoa. Kuvassa oleva soiden keskellä oleva metsikkö merkittiin luontokohteeksi kesän 2015 maastotöissä. Korteaaapa, Savukoski.

Soidensuojelun täydennysohjelman kohteita on tulossa myös Itä-Lappiin. Ne eivät kuitenkaan ehtineet tähän tarkasteluun, koska lopulliset päätökset tehdään vuonna 2016. Kohteet menevät osin päällekkäin muiden maankäyttöpäätösten ja alue-ekologisten kohteiden kanssa.

Alue-ekologisen verkoston pinta-alamuutokset vanhojen suunnitelmien mukaisen lähtötilanteen ja vuoden 2015 lopun tilanteen välillä esitetään taulukossa 3. Taulukossa esitettyjen kohdeluokkien pinta-alat on esitetty siten, että alempana olevasta luokasta on poistettu se pinta-ala, joka menee päällekkäin ylempänä olevan kohdeluokan kanssa (eli puhutaan kohdeluokkien nettopinta-aloista). Luontokohteiden pinta-alamuutokset esitetään tarkemmin taulukossa 4, jossa pinta-alat ovat luontokohteiden kokonaismääriä eli taulukossa 4 kohteet voivat olla osittain päällekkäin (eli kyseessä ovat luontokohteiden bruttopinta-alat).

On myös huomioitava, että alue-ekologisten suunnitelmien valmistumisen jälkeen Metsähallitus on päivittänyt omaa metsätalouden ympäristöopastaan vuonna 2004 ja viimeksi vuonna 2011 (Päivinen ym. 2011). Lisäksi metsälaki on muuttunut oleellisesti metsien käsittelyn ja metsälain 10 § mukaisten elinympäristöjen osalta vuoden 2014 alusta. Metsälain muutokset on otettu huomioon Metsähallituksen päivittäessä metsänhoito-ohjettaan vuonna 2014, mikä omalta osaltaan mahdollistaa entistä paremmin alue-ekologisen verkoston erityiskohdeilla niiden erityispiirteet säilyttävän käsittelyn.

Itä-Lapin kuten koko Suomenkin valtion talousmetsissä tehtiin kulttuuriperintökohdeinventointi vuosina 2010–2015 (KMO-inventointi). Inventoinnissa löydettiin huomattava määrä uusia kohteita ja samalla tarkistettiin vanhojen tiedossa olevien kohteiden sijaintitieto sekä tehtiin kohteista tarkat kohdekuvaukset. Inventoinnin jälkeen Itä-Lapissa on kaiken kaikkiaan 3 453 kappaletta erityyppisiä kulttuurikohteita.

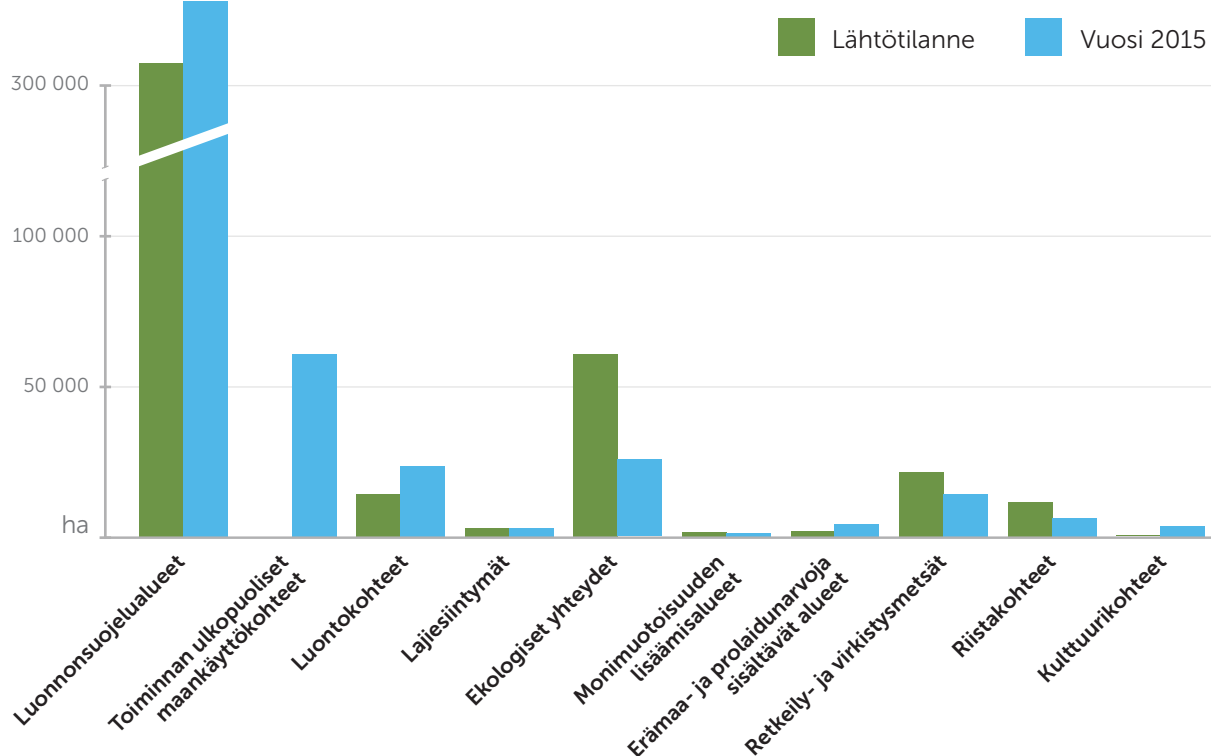
Taulukko 3.

Alue-ekologisen verkoston kohdeluokittaiset pinta-alamuutokset. Lähtötilanteena on vanhojen suunnitelmien mukainen tilanne, jota verrataan vuoden 2015 tilanteeseen.

Alue-ekologinen verkosto	Lähtötilanne Pinta-ala, ha	Vuosi 2015 Pinta-ala, ha	Muutos
Luonnonsuojelualueet (lakisääteiset ja muut suojelualueet)	315 426	341 429	26 003
Toiminnan ulkopuoliset maankäyttökohteet	-	61 223	61 223
Luontokohteet	17 339	23 578	6 239
Lajiesiintymät	2 728	2 756	28
Ekologiset yhteydet	60 656	25 598	-35 058
Monimuotoisuuden lisäämisalueet	1 549	1 019	-530
Erämaa- ja proloidunarvoja sisältävät alueet	1 775	4 081 ¹⁾	2 306
Retkeily-, virkistys-, maisemametsät	21 411	13 939	-7 472
Riistakohteet	11337	5 924	-5 413
Kulttuurikohteet, kpl	245 ²⁾	3 453 ²⁾	3 182
Yhteensä:	432 221	479 547	47 326

1) Luku sisältää Metsä-Lappi-rajauksiin sisältyvät rajoitetun käsittelyn kohteet

2) Kulttuurikohteista on ilmoitettu kappalemäärä kokonaisuudessaan

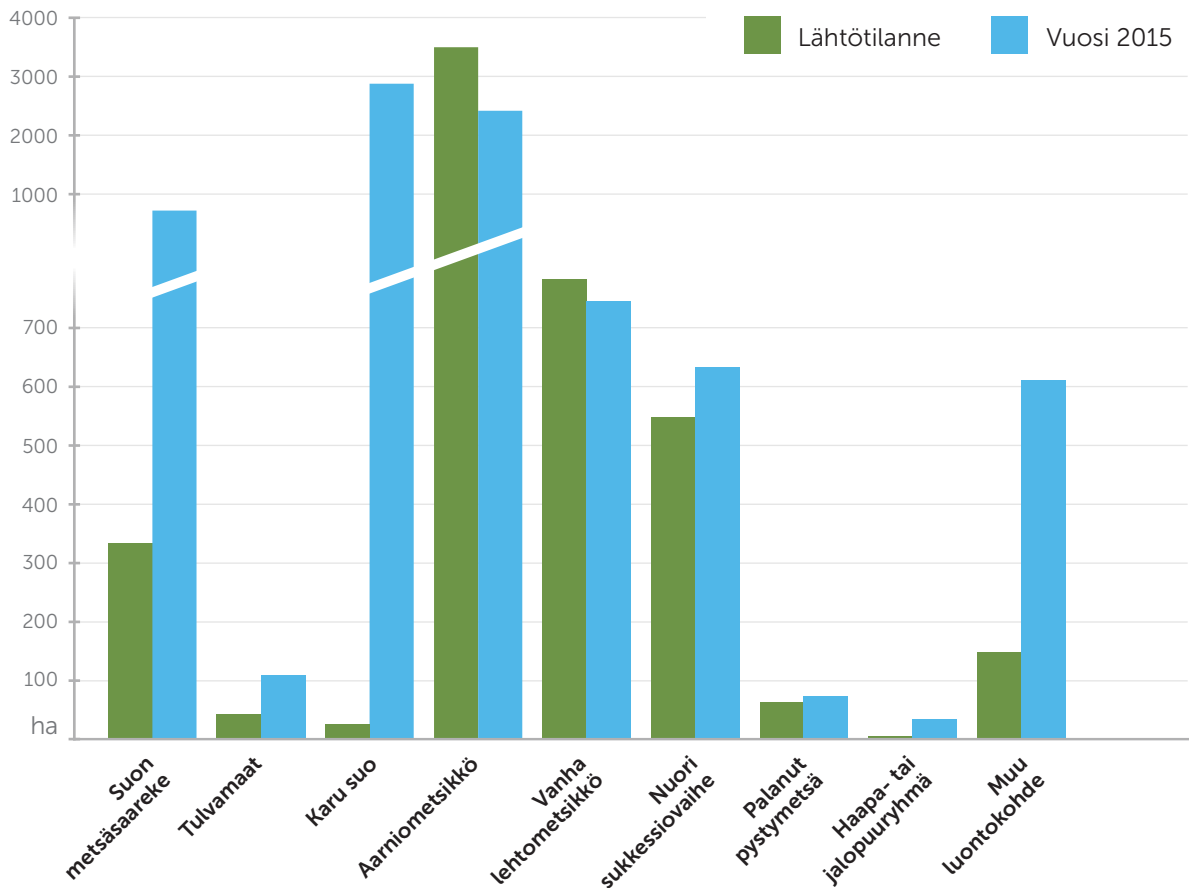
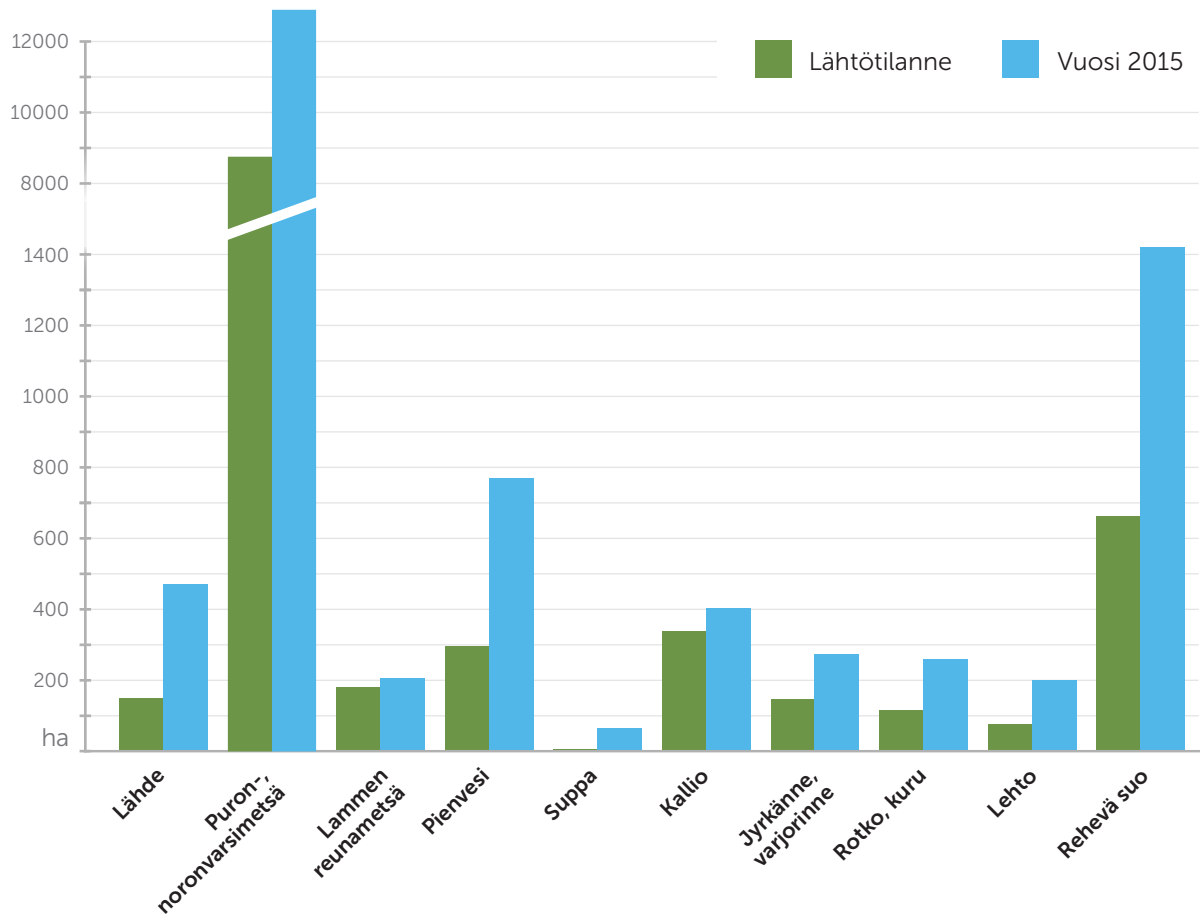

Kuva 2. Monikäyttömetsien hakkuissa jätettävä säästöpuusto ylläpitää monimuotoisuutta ja sammalla se luo maisemaan vaihtelua. Siemenpuuhakkuu, jossa säästöpuuryhmä on jätetty kuvion takaosaan, syksyllä 2014. Mukkajoenrovat, Savukoski.

Taulukko 4. Luontokohteiden pinta-alamuutoksia

Luontokohde	Lähtötilanne Pinta-ala, ha	Vuosi 2015 Pinta-ala, ha	Muutos
Lähde	146	475	329
Puron-, noronvarsimetsä	8 779	12 920	4141
Lammen reunametsä	191	207	16
Pienvesi	297	760	463
Suppa	7	66	59
Kallio	343	406	63
Jyrkänne, varjorinne	154	279	125
Rotko, kuru	117	263	146
Lehto	79	201	122
Rehevä suo	670	1 434	764
Suon metsäsaareke	330	1 708	1378
Tulvamaat	43	110	67
Karu suo	25	2 827	2802
Aarniometsikkö	3 536	2 424	-1112
Vanha lehtimetsikkö	786	738	-48
Nuori sukessiovaihe	545	628	83
Palanut pystymetsä	63	74	11
Haapa- tai jalopuuryhmä	4	33	29
Muu luontokohde	153	611	458

4. Osallistaminen

Itä-Lapissa pidettiin neljä sidosryhmätilaisuutta: Savukoskella, Kemijärvellä, Sallassa ja Posiolla. Pidettyihin tilaisuuksiin kokoontui kaiken kaikkiaan 33 sidosryhmien edustajaa. Sidoryhmistä olivat edustettuina Itä-Lapin kuntayhtymä, Kemijärven kaupunki, Kemin-Sompion paliskunta, Korvatunturin marja Oy, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Lapin liitto, Luonnonvarakeskus, ohjelmapalveluyrittäjä, Pelkosenniemen kunta, Pohjois-Sallan paliskunta, Puuliitto, Samperi (matkailuyrittäjä), Sallan Erä- ja kalamiehet ry, Sallan kunta, Sallan paliskunta, Sallan poropuisto, Sallan riistanhoitoyhdistys, Sallan yhteismetsä, Savukosken kunta, Suomen metsästäjäliitto Lapin piiri, Sompion luonnonystävät ry, Stora Enso Oyj, Suomen Luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ja Suomen riistakeskus.

Tilaisuuksissa esiteltiin alue-ekologisen tarkastelun projektia ja nettiosallistamislinkkiä. Lisäksi mukana olivat alueen paperikartat, joihin osallistujat merkitsivät heille tärkeitä paikkoja. Nettiosallistamissivu oli avoinna vuo-

den 2015 toukokuun alusta kesäkuun loppuun saakka. Kaiken kaikkiaan tärkeinä pidettyjä kohteita ilmoitettiin 233 kpl (taulukko 5), joista eniten oli metsästyspaikkoja, arvokkaita riistan elinympäristöjä sekä retkeily-, maisema- ja kulttuurikohteita.

Metsähallituksen Lapin luonnonsuojelun aluepäällikkö ja metsätalouden suunnittelupäällikkö kävivät osallistamisen kautta saadut kohteet läpi karttatarkasteluna ja luokittelivat kohteet niiden jatkotoimenpiteen perusteella. Kohteista 46 kappaletta ei ollut Metsähallituksen maalla, 134 kohdetta oli jo otettu huomioon toiminnassa erityyppisinä maankäyttöpäätöksinä ja kolme katsottiin voitavan tallentaa sellaisenaan uusina alue-ekologiakohteina paikkatietojärjestelmään. Alueella toimivien suunnittelijoiden tarkemmin tarkastettavaksi lähetettiin 39 kohdetta ja paliskuntaneuvottelussa tullaan käsittelemään 11 kohdetta. Kohteiden käsittelyt ovat vielä kesken, sillä kaikkia niitä ei ole ehditty tarkastaa maastossa.

Taulukko 5. Osallistamisessa ilmoitetut kohteet

Osallistamisessa ilmoitettu kohde	Kpl
Arvokas riistan elinympäristö	25
Haluan antaa palautetta tästä kohteesta	3
Kalastuspaikka	11
Kulttuuriarvoiltaan arvokaskohde	19
Luonnontuotteiden keräilypaikka	2
Luontoarvoiltaan arvokas kohde	33
Luontomatkailupaikka	14
Maisema-arvoiltaan arvokas kohde	26
Metsästyspaikka	55
Muu tärkeä paikka	4
Poroelinkeinon tärkeä paikka	10
Retkeilypaikka	28
Moottorikelkkareitti	3
Kaikki yhteensä	233

5. Yhteenveto

Tarkastelualueella Metsähallituksen hallinnassa olevista valtionmaista luonnonsuojelualueita on 29 % kokonaispinta-alasta. Monikäyttömetsissä toiminnan ulkopuolisia alueita on 9 % ja rajoitetussa käytössä 3 %. Normaalin metsänkäsittelyn piirissä olevia monikäyttömetsiä on 59 % valtionmaista (taulukko 6).

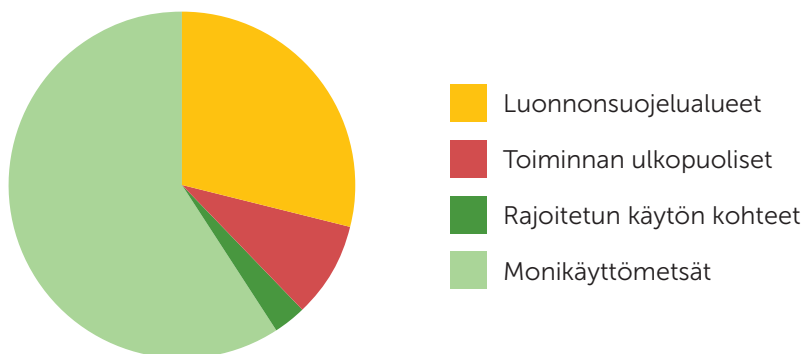
Monikäyttömetsien toiminnan ulkopuolisiin alueisiin lasketaan taulukossa 6 kaikki sellaiset kohteet, joissa metsätaloutta ei harjoiteta ollenkaan. Näitä ovat taulukon 2 toiminnan ulkopuolisten maankäyttökohdeiden lisäksi luontokohteet, erityistä suojelua vaativat lajiesiintymät, valtakunnallisesti uhanalaiset selkärangattomien, putkilokasvien, sammalien, sienien ja jäkälien esiintymät sekä kuusi-, lehti- ja sekapuuvaltaiset käytävät.

Rajoitetussa käytössä ovat sellaiset monikäyttömetsien kohteet, joilla voidaan tehdä varovaisia metsätaloustoimia kuten erityyppisiä erityishakkuita. Tällaisia kohteita ovat muun muassa riistakohteet, monimuotoisuuden lisäämisalueet, retkeily-, matkailu- ja virkistyskäyttömetsät. Liitteenä olevassa kartassa esitetään Itä-Lapin alue-ekologinen verkosto ilman lajiesiintymiä ja riistakohteita.

Taulukoissa 7-10 on esitetty Itä-Lapin valtion metsien jakaantuminen kasvupaikkaa ja puustoa kuvaavien tunnusten suhteen. Taulukoihin on sisällytetty myös metsien toiminnallinen jako, jotta voidaan arvioida, kuinka luonnonsuojelualueet ja alue-ekologisen verkoston erityyppiset kohteet ovat edustettuina esitettyjen tunnusten suhteen eli kuinka edustava ekologinen verkosto kaiken kaikkiaan alueella on.

Taulukko 6.
Metsien toiminnallinen jakaantuminen
Itä-Lapin valtionmailla.

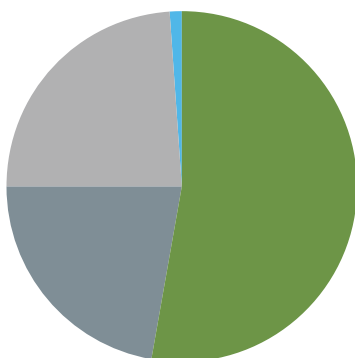
	Pinta-ala, ha	Osuus, %
Luonnonsuojelualueet	341 429	29
Toiminnan ulkopuoliset kohteet	104 681	9
Rajoitetun käytön kohteet	34 537	3
Monikäyttömetsät	684 573	59
Yhteensä	1 165 220	100

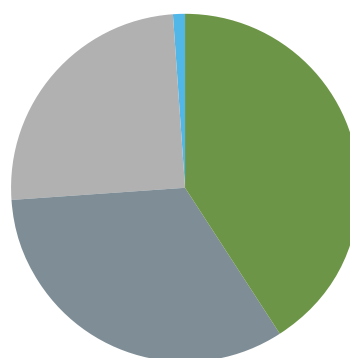
Taulukko 7.
Metsien pääryhmittäinen jakautuminen
Itä-Lapin valtionmailla (pinta-ala, ha)

Pääryhmä	Luonnon- suojelu- alueet	Toiminnan ulkopuoliset kohteet	Rajoitetun käytön kohteet	Moni- käyttö- metsät
Metsämaa	179 748	42 907	20 359	448 314
Kitumaa	75 066	34 367	7 786	103 555
Joutomaa	82 699	26 375	3 435	105 942
Vedet	2 520	869	2 537	20 105

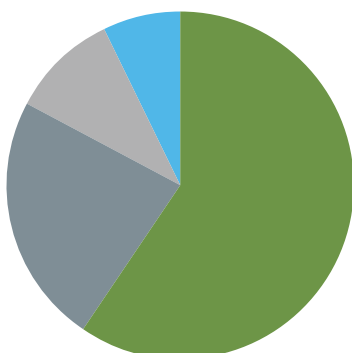
Luonnonsuojelualueet

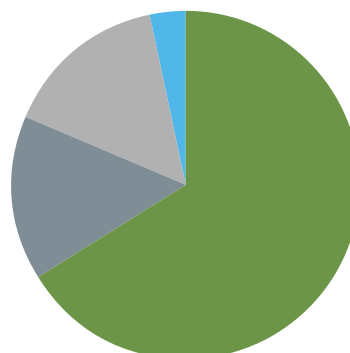
Toiminnan ulkopuoliset kohteet

Rajoitetun käytön kohteet

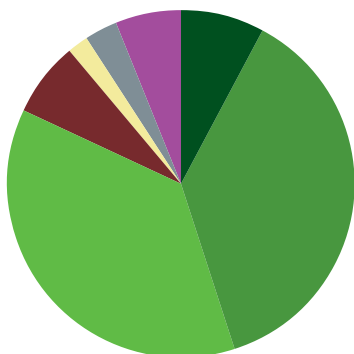
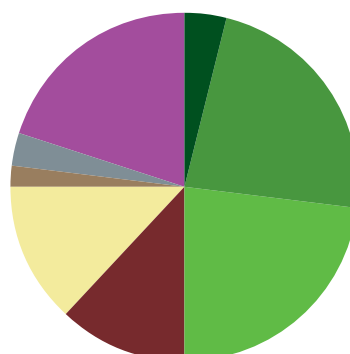
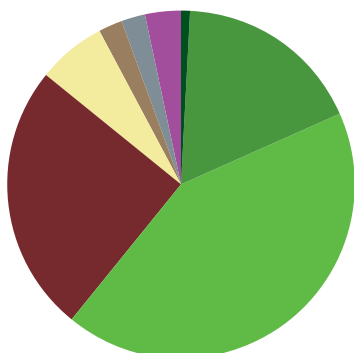
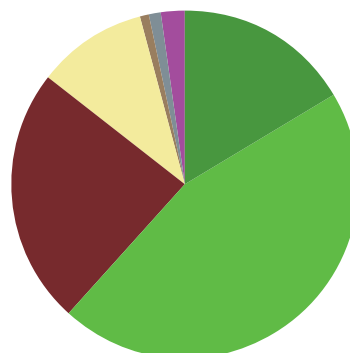

Monikäyttömetsät

Taulukko 8.
Metsien kasvillisuusluokittainen jakautuminen Itä-Lapin valtionmailla (pinta-ala, ha)

Kasvillisuusluokka	Luonnon-suojelu-alueet	Toiminnan ulkopuoliset kohteet	Rajoitetun käytön kohteet	Monikäyttömetsät
Lehdot ja lehtomaiset kankaat, lettosuot, ruohoiset suot ja vastaavat turvekankaat	26 370	3692	355	3082
Tuoreet kankaat, suursaraiset suot ja vastaavat turvekankaat	125 140	23 924	5 574	107 896
Kuivahkot kankaat, piensaraiset suot ja vastaavat turvekankaat	125 119	24 055	13 366	298 327
Kuivat kankaat, isovarpuiset suot ja vastaavat turvekankaat	25 099	12 734	7 936	155 578
Karukkokankaat, rahkaiset suot ja vastaavat turvekankaat	6 433	13 086	2 070	69 183
Hietikot ja kuolpunat	214	1 630	537	3 730
Kalliokot ja louhikot	8 673	3 270	695	7 336
Tunturimaat tai lakimaat	20 478	21 258	1 058	14 782

Luonnonsuojelualueet

Toiminnan ulkopuoliset kohteet

Rajoitetun käytön kohteet

Monikäyttömetsät

 Lehdot ja lehtomaiset kankaat, lettosuot, ruohoiset suot ja vastaavat turvekankaat

 Tuoreet kankaat, suursaraiset suot ja vastaavat turvekankaat

 Kuivahkot kankaat, piensaraiset suot ja vastaavat turvekankaat

 Kuivat kankaat, isovarpuiset suot ja vastaavat turvekankaat

 Karukkokankaat, rahkaiset suot ja vastaavat turvekankaat

 Hietikot ja kuolpunat

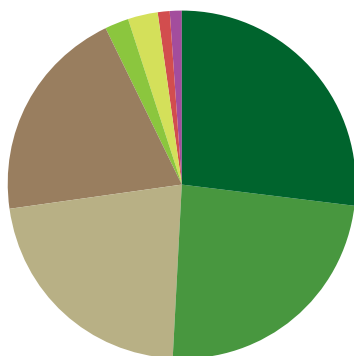
 Kalliokot ja louhikot

 Tunturimaat tai lakimaat

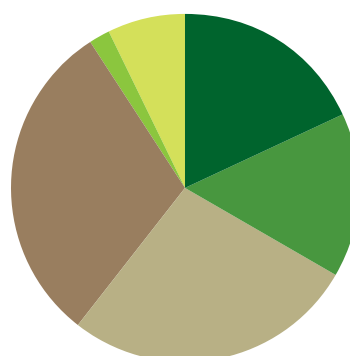
Taulukko 9.
Metsien puulajivaltaisuus Itä-Lapin
valtionmailla (pinta-ala, ha)

Puulajivaltaisuus	Luonnon- suojelu- alueet	Toiminnan ulkopuoliset kohteet	Rajoitetun käytön kohteet	Moni- käyttö- metsät
Mänty, puhdas	73 549	13 854	16 138	391 505
Mänty, seka	66 107	11 958	6 014	91 966
Kuusi, puhdas	61 051	21 212	1 392	18 351
Kuusi, seka	55 571	22 886	2 880	27 893
Koivu, puhdas	5 405	1 640	329	4 820
Koivu, seka	7 775	5 666	1 344	11 381
Muu	1 839	36	53	934
Tunturikoivikko	2 507	-	-	0

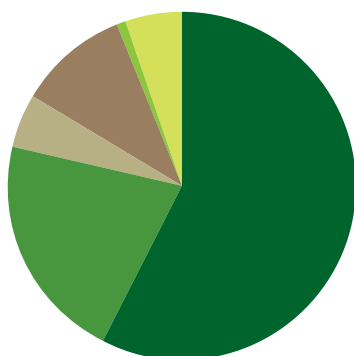
Luonnonsuojelualueet

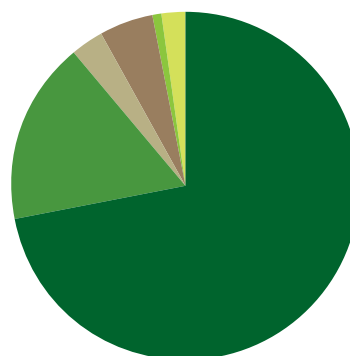
Toiminnan ulkopuoliset kohteet

Rajoitetun käytön kohteet

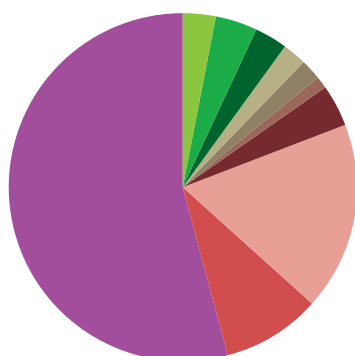
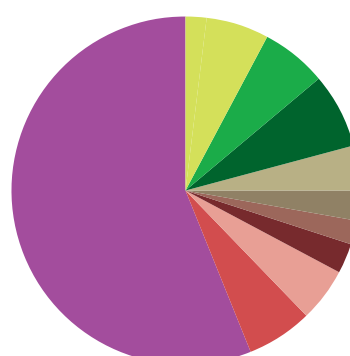
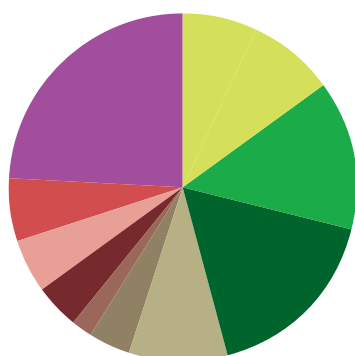
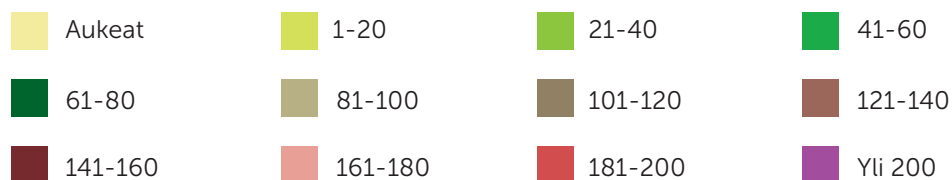
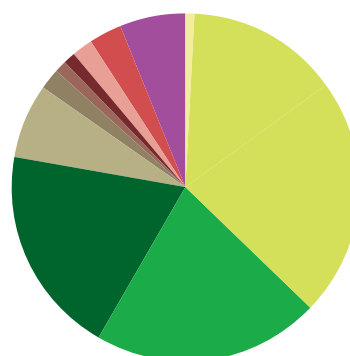

Monikäyttömetsät

Taulukko 10.
Metsien ikäluokkajakauma Itä-Lapin valtionmailla (pinta-ala, ha)

Ikäluokka	Luonnon- suojelu- alueet	Toiminnan ulkopuoliset kohteet	Rajoitetun käytön kohteet	Moni- käyttö- metsät
Aukeat	594	34	73	7469
1-20	716	1236	1757	74907
21-40	5717	3243	1876	118775
41-60	8654	3204	3374	111813
61-80	5384	3588	4188	100457
81-100	4550	2333	2117	35866
101-120	4742	1696	884	8616
121-140	2786	1263	580	5726
141-160	7319	1863	860	6525
161-180	32169	2620	1082	8940
181-200	18153	3152	1456	15870
Yli 200	101554	30836	5764	33595

Luonnonsuojelualueet

Toiminnan ulkopuoliset kohteet

Rajoitetun käytön kohteet

Monikäyttömetsät

Uusittu metsälaki, metsätalouden ympäristöopas sekä metsänhoito-ohje mahdollistavat jatkossa alue-ekologisen verkoston erityiskohteiden sellaisen käsittelyn, jossa tapauskohtaisesti voidaan ottaa kunkin kohteen erityispiirteet huomioon. Lisäksi on todettava, että muuallekin monikäyttömetsiin laaja-alaisesti jätettävällä säästöpuustolla sekä lehtipuusuudella on huomattava merkitys niin monimuotoisuuden, riistan kuin myös maiseman ja virkistyksen kannalta.

Lehtipuusuus

- Luonnonsuojelualueet n. 4,8 %
- Monikäyttömetsien toiminnan ulkopuoliset alueet n. 6,5 %
- Rajoitetun käytön alueet n. 3,2 %
- Monikäyttömetsät n. 4,5 %

Itä-Lapissa kuollutta puustoa niin pystykeloina kuin maapuunakin on vielä paljon käsitellyissäkin metsissä. Kuollutta puuta on Metsähallituksen monikäyttömetsissä kaksinkertainen määrä verrattuna muiden maanomistajien metsiin. Ekologisen verkoston kohteet ovat lahopuustoisia. Monikäyttömetsien monimuotoisuuskohteissa kuollutta puuta on lähes yhtä paljon kuin suojelualueilla.

Kuolleen puun määrä metsämaalla Lapissa (lähde VMI)

- Muut maanomistajat 5,3 m³/ha
- Monikäyttömetsät 10 m³/ha
- Valtion monikäyttömetsät, monimuotoisuuskohteet 21,5 m³/ha
- Luontopalvelut suojelualueet 25 m³/ha

Kuva 3. Itä-Lapin tarkastelun tulosten julkistamistilaisuudessa Metsähallituksen Lapin luonnonsuojelun aluepäällikkö Päivi Paalamo kertoi alue-ekologisen verkoston merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Pilke, Rovaniemi 3.2.2016.

Viitteet

Hiltunen, V., Paalamo, P., Rautiainen, M. & Vaara, I. 2007. Itä-Lapin alueen luonnonvarasuunnitelma, kausi 2006-2015. Metsähallitus.

Kantia, J., Karvonen, L., Stolt, E., Korhonen K_M., Karjalainen, J., Sarajärvi, P. & Siitonen, P. 2011. Itä-Lapin alueen luonnonvarasuunnitelman välitarkistus. Kausi 2010-2015. Metsähallitus.

Metsänhoito-ohje, 2015. Metsähallituksen metsätalouden ympäristö- ja laatukäsikirja.

Päivinen, J., Björkqvist, N., Karvonen, L., Kaukonen, M., Korhonen, K-M., Kuokkanen, P., Lehtonen, H. & Tolonen, A. 2011. Metsähallituksen metsätalouden ympäristöopas. Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 67.

Suomen metsäkeskus. Erityisen tärkeiden elinympäristöjen pienialaisuus, vähämerkityksellisyys ja selvä erotuvuus. Toimintaohje 1/2014. 27.5.2014. Suomen metsäkeskus rahoitus- ja tarkastuspalvelut

Alue-ekologiset suunnitelmat:

Savina-Vilman alue-ekologinen suunnitelma. Kiemunki Unto, Pouta Tapio, Holopainen Ukko, Remes Hilikka & Ollila Tuomo 1998. 66 s.

Tuntsa-Naruska alue-ekologinen suunnitelma. Kiemunki Unto, Pouta Tapio, Keränen Saara, Itkonen Pertti & Kuosku Kirsi 1999. 54 s. +liitekartat.

Pyhäjoen alue-ekologinen suunnitelma. Ikaläinen Esa, Pouta Tapio, Sarajärvi Pertti, Itkonen Pertti, Remes Hilikka, Keränen Saara & Törmänen Mari 1999. 47 s.

Vintilän alue-ekologinen suunnitelma. Niemelä Juhani, Pouta Tapio, Kokkonen Pekka, Itkonen Pertti, Keränen Saara & Salla Johanna 1999. 42 s. +liitekartat.

Painopää-Kemihaara alue-ekologinen suunnitelma. Säätelä Seppo, Rautiainen Pirjo, Pouta Tapio, Itkonen Pertti, Kinnunen Ossi, Kokkonen Pekka & Kemppainen Timo 2000. 59 s.

Keminniemen alue-ekologinen suunnitelma. Savukoski Vesa, Rautiainen Pirjo, Pouta Tapio, Kemppainen Timo, Kinnunen Ossi, Kantia Jari & Paalamo Päivi, Ylisirniö Kalle 2000. 59 s.

Luoston alue-ekologinen suunnitelma. Mikkola Mauri, Rautiainen Pirjo, Paalamo Päivi & Pelkonen Heikki 2000. 65 s.

Naarma-Rovajärvi alue-ekologinen suunnitelma. Kiemunki Unto, Pouta Tapio, Kemppainen Timo, Sarajärvi Pertti, Rautiainen Pirjo, Uurtamo Pertti, Karvonen Lauri, Toppinen Matti, Tuovinen Erkki, Itkonen Pertti, Salminen Timo & Ronkainen Lauri 2000. 73 s.

Väriön alue-ekologinen suunnitelma. Kotala Kauko, Rautiainen Pirjo, Itkonen Pertti & Kemppainen Timo 2000. 63 s.

Tulppion alue-ekologinen suunnitelma. Savukoski Vesa, Kemppainen Timo, Kantia Jari, Rautiainen Pirjo, Paalamo Päivi, Itkonen Pertti & Rahko Sakari 2001. 73 s.

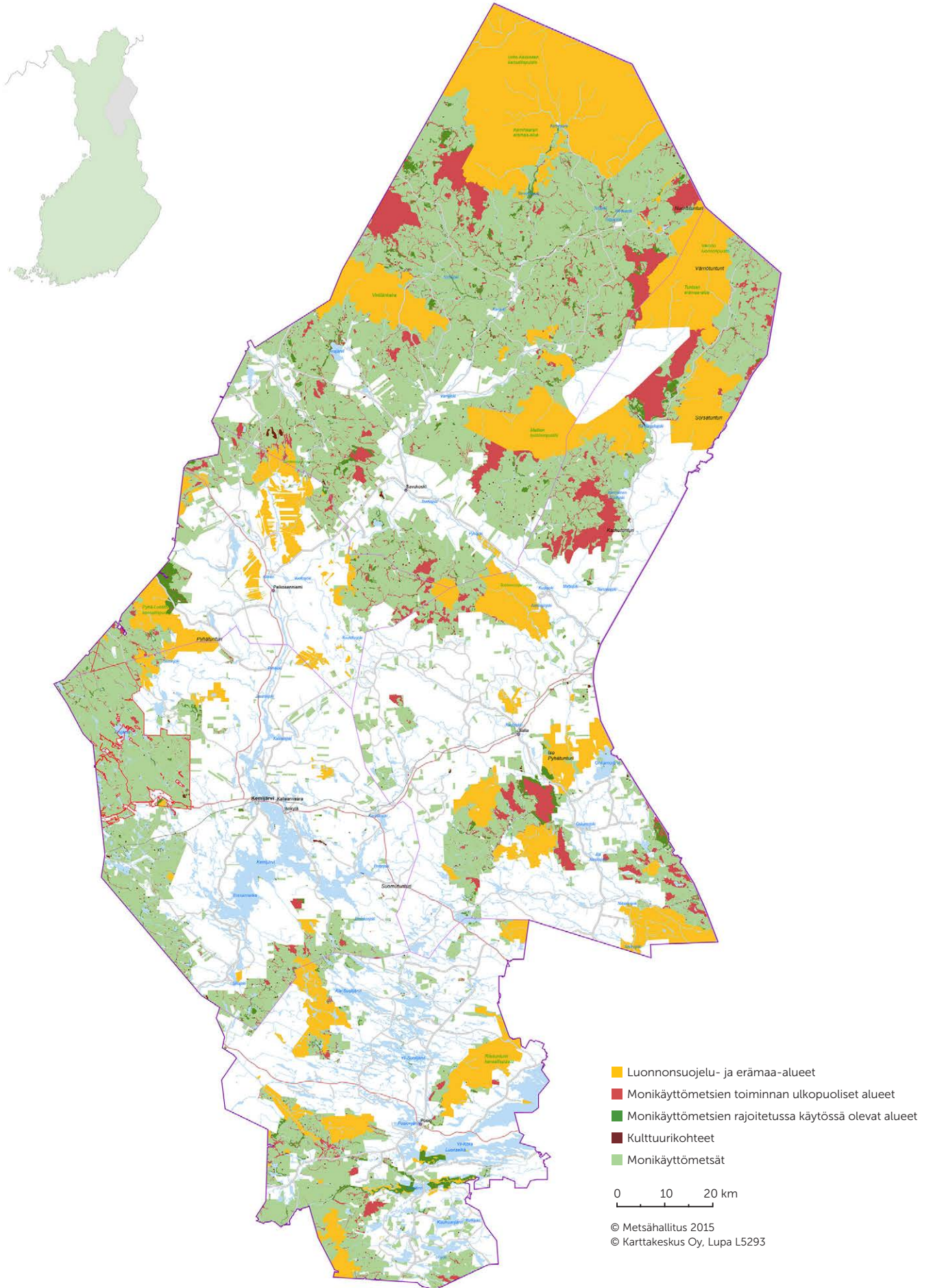
Oratunturin alue-ekologinen suunnitelma. Mikkola Mauri, Paalamo Päivi, Rautiainen Pirjo, Liikavainio Tuomo & Onnela Matti 2001. 42 s. + liitekartat.

Kemijärven alue-ekologinen suunnitelma. Holopainen Jorma, Rautiainen Pirjo, Kemppainen Timo, Sarajärvi Pertti, Olli Arvo, Itkonen Pertti & Paalamo Päivi 2001. 71 s. +liitekartat.

Vasaniemen alue-ekologinen suunnitelma. Leinonen Tuomo A., Martin Rauno, Kemppainen Timo, Kokkonen Pekka, Kantia Jari, Itkonen Pertti, Paalamo Päivi & Rautiainen Pirjo 2001. 49 +liitekartat.

Posion alue-ekologinen suunnitelma. Hiltunen Jouko, Ahonen Antero, Jäkäläniemi Anne, Keränen Matti, Niska Pekka, Virnes Päivi & Karvonen Lauri 1999. 70 s.

Rosamo-Laukun alue-ekologinen suunnitelma. Hiltunen Jouko, Ahonen Antero, Keränen Matti, Palojärvi Pertti & Karvonen Lauri 1998. 64 s.

METSÄHALLITUS

Metsähallitus | PL 94, 01301 Vantaa
p. 0205 64 100 | www.metsa.fi